

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft, félévre 2 fttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) czimzendők.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: **Paget János** elnök; **Berde Áron**, **b. Huszár Sándor**, **Mina János**, **Nagy Ferencz**, **Szabó Samu**, **Szentgyörgyi József**.

Pályázati hirdetés*).

A maros-vásárhelyi első gazdasági vándorgyűlés megbízásából kitűzött szőlészeti pályakérdésre másodizben beérkezett pályamunkák a bírálók többségének véleménye szerint a kérdés követelményeinek eléggé meg nem felelvén — az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya újból, ez uttal harmadszor, tüzi ki a következő

pályakérdést:

„Az erdélyi területen divókarikás szőlőmivelési rendszer a kivitelben költséges, complicált és nehézkes a hány borvidék, annyiféle borászati érdekeinknek káros eltérésekkel kezeltevéen:

adassékezen mívelési rendszernek olyan tervezete, mely egyszerű s jutányos, értékes és jövedelmező volta tekintetében a borászati ipar céljának leginkább megfelelő“.

A pályamunkák szokott módon, idegen kézzel írva s jelgés levelekkel ellátva 1876. július hó első napjának déli 12 órájáig Kolozsvárra, az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatalához küldendők be.

A pályamunkák megbiráltatását szakértők ál-

*) Erdélyi lapársaink, ugy a magyar szaklapok t. szerkesztő-ségei tiszteletteljesen felkéretnek ezen pályázat szives átvételére.

Szerk.

tal az igazgató választmány eszközlendi s ez adja ki az a bsolut becses el bíró legjobb mű írójának a díjat.

A pályanyertes munka, sőt a többiek közül is az arra érdemeseknek ítétek az „Erdélyi gazda“ hasábjain közreadatnak, egyébként szerzőik tulajdonai maradván.

Pályadíj harminczöt drb arany.

Egyuttal felkéretnek a díjat nem nyert pályamunkák ismeretlen szerzői, sziveskedjenek műveik visszavételéről mielőbb rendelkezni.

Kelt az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának Kolozsvártt, 1875. december hó 6-ikán tartott üléséből.

Gr. Mikó Imre, s. k.

egyl. elnök.

Gamauf Vilmos,

egyl. titkár.

Idei szőlő-gazdaságunk.

A termés kérdésénél nem mellőzhető párhuzamot állítani fel régi és új telepek indicált termése, mint szintén a mívelés alatt levő fajok termékenysége közt, nem feledve, miként mindkét szempontnál az okozat csaknem egyenlő külkörülmények származéka.

Termés tekintetében az ujitás előnyei még a legcsekélyebb termést hozott hegyeken és vidéke-

ken is szembetűnök. És ez természetes. A vén szőlők talajjának táp- s tőkének életereje, nem lévén talán század óta megújítva, felfrissítve, lassanként kimerült, s minden esetre érzékenyebb az idő és kor viszontagságának elviselésére, mint a fiatal erőtől pezsgő új ültetvény, mely a nagy megrázkodással járó természeti csapásokat is rövid időn kiheveri, s a benne rejlő életerők gyors működése mellett tenyészképességét csakhamar visszanyeri. A vén szőlőt maga a természet kárhóztatja elvégre terméketlenségre. S ki merné tagadni, hogy az erdélyi szőlők tulnyomólag nagy része a kimerült elaggodtság gyógyíthatlan nyavalyájába szenved.

Láttunk két egymás mellett fekvő szőlőtáblát. Az egyiknek területe 20 hold, s talán még Noé idejébe ültették, egy holdas alig tíz éves ültetés a másik. A utolsóról is kevés, de mégis több bort szürtek le, mint a másiktól.

Láttunk egy különben jó művelés alatt levő 27 holdas öreg szőlőskertet, melyről alig került ki több száz veder mustnál, s nem messze egy 5 éves egy hold területnyi rislinget, mely száz veder mustot adott.

Vén szőlőknél minden költséget sommázza volt eset, hogy minden must vedre belekerült 15—20 frtjába a művelőnek; új szőlőknél ez az eset alig fordult elé, a költségeket a kiadásokkal összehasonlítva, a mérleg néhol 30—40 százalék, néhol kevesebb veszteséget mutatott, néhol kiegyenlítették egymást, sőt néhol mérsékelt hasznot tüntetett fel.

Készségesen s alázattal elismerjük, hogy az idők járásait Isten igazgatja, hogy az emberi szorgalom ilyen vagy amolyan eredménye sok olyan esetlegességtől függ, melyet másképp intézni el, hatalmunk körét felülmulja, s hogy ezen szabály alól legkevésbé jön kivétel alá a szőlős gazda számítása, kinek munkája tapasztalás szerint legérzékenyebben szokta a véletlen csapásait megsínleni. De mint más viszonyok közt, úgy itt is el kell ismerni azt is másfelől, hogy a természettel való küzdelem és harc közepette kifejllett ész és értelmi erő, a tapasztalás útján felmerült tények bizonyítéka, biztos utat s módokat jelölnek ki arra, hogy szürtek közt is óhajtott révbe, szenvedés, türes és küzdelmek árán is célhoz jussunk. A szőlésznek is, ha bár küzdve és szenvedve, ha boldogulni akar, el kell fogadni a miveltebb em-

berész, a józan tapasztalás által nyújtott jó tanácsot, az utat, melyen nállánál bölcsőbbek sikerrel haladnak, el kell fogadni a tények ellenmondhatlan bizonyítékát:

Tény, hogy „a vén szőlő nem terem“, tény, hogy a fiatal szőlő jobban, sőt legtöbbször jól terem.

Sőt nemcsak tény, hanem ez a természetnek változhatlan törvénye.

Mértani bizonyossággal merjük hát ama következtetést, tartalék nélkül kockáztatni:

„Mint idvezítőnk mondá: minden fa mely nem terem kivettetik, és tüzre tétetik.

„Minden vén szőlőt ki kell irtani“ az elvénhedett tőkéket kidobni s okkalmóddal helyes választással ujjakat plántálni.

Ez egyedüli útja szőlőiparunk felvirágzásának, ez az egyedüli mód, hogy a szőlőipar Erdélynek biztos és állandó jövedelem forrása legyen

Tudom lesz sok, ki esorokat olvasván, azonnal rávágja, „a ki nagyot mond, semmit sem mond“ vagy „nagy diónak kicsi a bele“. Nem tágitunk, tessék csak ezen — megvallom kissé kemény héju diót megtörni, tessék annak tartamát nem fogaival rágni meg, hanem a tapasztalás adatai által felvilágosodott esze és értelme fegyverével szétboncsolni, úgy fogja elvégre találni, hogy a kicsinyke bélbe szőlészeti hátramaradásunknak homeopaticus gyógyszere rejlik.

Lesz akárhány, ki így förmed ránk: „Pál! te édes bortól részegedtél meg“. Elfogadjuk: azon fenntartással, a mi a jó értelemben vett latin közmondásba rejlik: *in vino veritas*. Aztán (módjával) az édes bor részegsége százsorta ártatlanab s ártalmatlanabb is, mint a tudatlanság és előítéletekben elfogultság részegsége.

Legtöbben jót akaró szándékunk iránti kiméletből, vagy tán igazat adva, azzal fognak elutasítani: „könyűmondani, ámde bajos megcselekedni“; de ne feledjük, hogy

ipar és gazdasági vállalatainkkal is úgy vagyunk, mint a vízzel, addig hideg, míg egész testünket bemártottuk, mint a veszélyekkel, és akadályokkal, csak míg képzelmünkbe léteznek nagyok, ha közeledünk hozzájuk, s férfiasan szemökbe nézünk, elveszti féltelmes voltukat. Gazdasági téren is a helyes megfon-

tolás után legnagyobb nehézség a kezdet, az első kapavágás. A kezdet előtt, ha az erélylyel s kitartással párosult, elsimulnak az akadályok, sőt maga a lassanként elért siker fokozza úgy a munkakedvet, mint rendre önként megadja az a célra vezető eszközöket.

Egy gyakorlati példával világosítom fel, miként követeléselem, melytől szőlészetünk gyökeres regenerációját várom, nem tulhajtott, sőt nagyon is egyszerű, és éppen a gyakorlati élethől merített.

Erdély 40, vagy legyen 45 ezer hold, borföldének több mint két harmada kis birtokosok, iparosok, és földészek kezén van. Olyan nagy birtokos mint pl. a veszprémi püspök, a ki 300 holdnyi területet temető talpából ki és felforgatva rendezetten ujtott meg, olyan nálunk egy sines. De igen is van több, ki 50—100 holdat mivellet, és egy pár évtized alatt lelkesítő buzdító példával menve elől, szőlészeti ügyünknek eddig soha se tapasztalt jó fordulatot adott, s van, meg kell vallani maiglan a nagybirtokosok közt elég olyan is, kiknek e nagy horderejű iparág kezökbe inproductív holt tőke, nem elő, hanem hátramosztító példa, annak a ki birni láttatik, nem nagy dicsőségére, a köznek nyilvános kárára. A mint mondjuk, Erdély borföldének legnagyobb része $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ 1 egész vagy legfőlebb 2 holdas parcellákban sok ezernyi kis birtokos közt oszlik fel.

A „lassu viz partot mos“ magyar, s „nulla dies sine linea“ latin mondat értelmébe ossza be a kis birtoku szőlész parcelláját 6—8 egyenlő tábláskára, trágyázzon és forgassa meg és tültesse be az égaljhoz képest választott nemes fajjal rendre minden tábláskát. 8 év alatt kevert, sok rossz, kevés türhető faj helyett birni fog egyetlen, fiatal erejű faju szőlővel, mely 20—30 év alatt biztosabban, s többet fog jövedelmezni, mint régi értéktelen fajokkal tömött vén szőlője jövedelmezett száz kerek évig, elé vagy hátra felé számítva. Birni fog megújított szőlőjében egy tőkét, mely a véletlen esélyei közt is a rá fordított költséget több valószínűséggel fogja a réginél visszafizetni. Hosszn névsorát közölhetnők Enyed és Torda város vidéke kis birtokossainak, az iparos és földészi osztályból, kik az általunk ajánlatba hozott felosztással parcelláik gyökeres megújítását egy pár év alatt már már bevégezzendik. A mi itt lehetséges, mindenütt lehetséges.

A ki nem adna hitelt szavainknak, szakítsom 1 vagy 2 évre előitéleteivel s hitetlenségével, tegyen kísérletet, és meglátja, hogy bizony saját eléhaladásának legnagyobb akadálya önképességének kicsinlésében rejlett, s mihelyt az elérhető jót nem a csalóka képzelem vagy az elfogultság sötét utain, hanem a józan tapasztalás s elővilágoló tények törtutain kereste, lassan, de bizonyos célhoz jutott.

A fentebb elésorolt tények után nem szükség mondanunk, miként valahol ó és új telepek egymás mellett léteznek, természet tekintetében az újak a régieket, az importált fajok a honi vegyes ültetéseket, kisebb nagyobb mérvben megelőzték.

A minőségi arányok megítélésénél szintén hasonló eredményre jutottunk. Honi fajaink a kövér és leányka szőlő kivételével éretlenebbek maradtak a külföldieknél.

Ezt a különbséget különösen az országosan praescribált hirben álló o z d i és b ü k k ö s i hegyeken volt alkalmunk tapasztalni, hol a szeptemberi fagy előtt 4—5 nappal a legtöbb honi szőlő izlelése — mint mondani szokás — csókra huzta a száját, nem fokozta, hanem elrontotta az ember gusztusát. Szüret után pedig szintén jó véleménynek örvendő községeknek mint Herepe, Elekes, Bábahalma, piacra szállított mustja Wagner mérlegén 9—10 foknál többet nem mutatott. Lehet, hogy a fagy által elvesztett alkatrészek, főleg a víz részek kipótálásánál a helyes vegyi arányokat nem találták el.

Az érettségbeli különbségnek honi és idegen fajok közt legmeglepőbb példáját M.-Szilváson láttuk. Az ó- és új-Bánca nevet viselő két ültetvény két üstalaku völgybe fekszik, erdélyi vegyes fajokkal plántálva az ó, Sauvignon-Se millonnal a másik. Csak egy hajtásnyi a kettő közti távolság, egyformán hibátlanul művelve. És a Sauvignon sept. végén már csaknem teljesen el volt készülve, míg a másik érésében nagyon is elmaradott.

A fehér Sauvignon és társa az erdélyi újjaalkotó szőlészeti ipar legfrissebb acquisitiója s az eddig nyert még szükkörű tapasztalások után ítélve, érdemesnek ígérkezik, hogy a cultivációba felvétesék. Elég korán érő, termékeny, bora sajátos finom zamatu. Négy borvidékünknek csaknem központján — Szilváson, Szőkefalván, Algyógyon

és Czegében léteznek már belőlle termésbe jött nagyobb telepek. Ujjak beállítására mindenfelé nagy a készülődés.

Nem kívánjuk szorgalmas szőlészeink buzgóságát lehüteni. Annyi fát elégettünk ott, a hol kevesebbel is be értük volna, hogy már most a jobb tűz sem ártana, sőt sok, épen bőrünk körül járó kérdésekben inkább sarkantyura, mint hideg vízre van szükségünk. Az új szőlészeti aera kezdetén, a milyen nagy hévvel-tűzzel, olyan kevés tudománnyal s még csekélyebb tapasztalással fogtunk neki az új alkotásoknak. Nevek és tekintélyek után indultunk, melyek csak évtizedek folytán nőttek ki magukat olyan a milyen tekintélyekké. Az itt-ott kivívott eredményből generalis szabályt alkottunk; úgy okoskodtunk, hogy a mi például jól megy Csombordon vagy Szőkefalván, azon a sinoron kell mindenkinek járni, s ha úgy jár, akkor Erdély a borászat Californiája lesz. Ez az okoskodás történetesen sok izletes, de természetesen sok fanyar gyümölcsöt is termelt. Egymást vezettük be olyan vállalatokba, melyek a bukástól nem sokat különböztek, s ma jól megfontolva, úgy tűnek fel a gyakorlat prosájában, mint szinpadon a tévedések vig — hogy ne mondjuk szomorú — játéka. Az eddig követett utról jövőre okvetlen le kell térni. A helyes és bölcs megfontolás, a körülmények gondos számbavételének ideje megérkezett. Husz év tapasztalása s egy virágzó borászati irodalom áll rendelkezésünkre; a borászat és szőlőszet segédtudományainak mivelése által szélesebb körökben terjedtek el azon irányeszmék, melyeket a szőlésznek is tudni, szeme előtt kell tartani, ha azt akarja, hogy alkotásait óhajtott siker koronázza. A faj saját jellegének, élettani viszonyainak, a föld, lég, éghajlat és saját tápszerek hatásának alapos vagy megközelítő ismeretével kell bírunk, mielőtt a nagy költségekkel járó munkára elszánnók magunkat s valamely új fajnak termelési szakmánkba helyet mutatnánk.

Ezt az utat kell — nem úgy mint a rislinggel, melyet néhol jól, néhol épen nem jól, már megteremtettünk — főleg a Sauvignonnál követni. Helybe, Franciaországba, honnan importálva lett, csak distinguált, azaz: neki való helyen, neki való lég alatt termeltetik. Ne legyünk okosabbak azoknál, kik borászati és sok

más tekintetben is még sokáig mestereink lehetnek. A mint mondók, nem akarjuk iparkodó szőlészeink gusztussát megrontani, távolról se kívánunk készülődéseik elébe kétélyeinkkel akadályokat gördíteni, csak arra akarjuk figyelmeztetni, hogy a hazánkban levő 4 Sauvignon telepet, mint megannyi iskolát tekintsék. Ne sajnálják úgy, mint a fejünk felett fénylő nap alatt koronkintmegindul s halad növényi fejlődése, a mint hozza s növeli és fejleszti a létező körülmények hatása alatt termését, a minő kezelés alatt eléri tökélyének várható magaslatát, ne sajnálják, mondjuk, figyelemmel kísérni, tanulmányozni; ez a tanulmány csak hasznunkra válhatik, mert a mit élő szemmel látunk, s a mit elfogulatlan észszel a körülmények tekintetbevételével helyesnek ítélünk, egyedül ez a tudás jelöli ki az utat, melyet követnünk kell.

Figyelemémbresztés végett ezen a helyen, — legalább in parado — meg kell emlékeznünk egy szintén Francziországból került szőlőfajról, mely két kisebb gyűjteményben 10—10 példányban multkor s az idén is magára vonta figyelmünket.

Ez a Marsanne. Fejér szőlő, rendkívül bőterméssel s kora éréssel, valami szelid, de igen kellemes zamattal, mely arra enged következtetni, hogy ez a szőlő különösen qualificált, hogy a könnyű és kellemes asztali borok közt foglaljon helyet. Erdemes lenne, az egyletek vagy magánosok kísérleti gyűjteményeibe felvenni. Nagyobb táblát gr. Was Ádám ültetett be vele Czegébe, ki szintén kellemes zamattát s termékenységet emeli ki.

A risling termésben gyengén produkálta magát, érésben talán kellő fokig haladott. Bora versenyezni fog a megelőzőt évi fajrokonival, sőt zamatoságban még felül is mulhatja. Mert aligha téves azon ítélet, mely szerint az erdélyi risling tulságosan saturált alkohlrészekkel, a felesleges tűz pedig megköti vagy neutrálizálja a zamat és olajok azon részét, mely a rajna termését páratlan kellemmel árasztja el. És ha ez baj nálunk, nem lehetne-e rajta aképp segíteni, hogy a rajnai rislingek kellő fejlettségi fokát megfigyelve, mi is a leghelyesebben kiválasztott időben késedelem nélkül szűrjük le a rislinget?

A rislingnél hálásabban fizettek az olasz risling, rulan der. Mustjuk oly magas fokot mutatott, hogy alig hittünk szemeinknek, s nem egyszer

merült fel a kétely, hogy tekintve az év abnormis időjárásait, vajjon a kézenforgó mérlegek igaz vagy hamis próbái-e a must minőségének? Az erjedés alatt ismételve tartott izlélesek, főleg az importált fajokra nézve megnyugtatók lettek s a mérlegek csalékony-sága felett támadt kételkedést hihetőleg el fogják oszlatni.

Mindenekfelett kitett magáért az idén a Traminer, a soktól mintegy ex consilio rossz hirbe kevert, a soktól becsmért traminer, termésének bő-sége, úgy mint teljes megérettisége által. A hol csak láttuk, mint pirosra festett bokrok néztek ki távolból a traminertőkék s a szó szoros értelmében nem látszott a levél a gerezdtől. Derekasán visszafelelt az ellene méltatlanul szort vádakra. Mi is elismerjük, hogy a traminer korábban kimerül más fajoknál, de ezen kimerülésnek meg van ellenszere, a jó művelés s főleg a gyakori trágyázás. Mi is elismerjük, hogy a leggazdagabb termés mellett is aránylag kevesebb mustot ad, mint az olasz vagy rajnai risling. De bora aztán igazi felséges bor! intensiv becse s állandó jellegével ritka faj bora mérkőzhetik. Egy jó esze-járásu szőlészbarátunk elmésen és találóan hasonlított össze a rislinget a traminerrel. Az ugymond: a vidor kedélyű nő, mely sebesen és gyorsan élve és élvezve, arcza rózsáit évenként párjával hullatja le; ez a solid hölgy, melynek kecasei daczolnak az idővel, belértéke, nemes tulajdonságai az évekkel nőnek és szaporodnak. Azt mondják a hasonlatok mankón járnak. Meglehet, de pajtáság s részrehajlás nélkül adunk neki igazat s meggyőződésből mondjuk:

Nagy tisztelet adassék a — traminer-nek. —

A mi végre a borüzletet illeti, abban a mostanihoz hasonló pangást, élénktelenséget ritkán tapasztaltunk. Némely vidéken oly csekély volt a termés, hogy egész hegyek terméséből alig került volna ki egy becsületes szállitmány. A vevők várnak s tartozkodnak a vásároktól. Vegyes fajokból nyert mustnál a csekély foku cukortartalom, Bábó szerint 14—15, fajboroknál a nagyon is magas fokozat 22—27, mi az időjárást tekintve tulságosnak tűnik fel, ejti gondolkozóba a speculansokat. Vegyes faju mustot, hihetőleg annak olesósága által is csúbitva, vettek itt-ott 80 krtól 100-ig vedrenként. Faj borok

vásárlásáról nincs tudomásunk, pedig ezek, merjük állítani, nem fogják cserbe hagyni a vállalkozót. A fajszőlőkől nyert mustok cukor és savany tartalmáról majd azok értesítik a tudványó közönséget, a kik a mérlegezéssel ex professo foglalkozhattak.

Nagy Ferencz.

Néhány őszinte szó.

A helybeli lapok közelebbről az alábbi érdekes közleményt hozták:

Nyílt levél

az erdélyi földbirtokosokhoz, a törvényhatóságok bizottmányaihoz és tisztviselőihez, a kir. törvényszékek urbéri előadóihoz sat.

Az erdélyi orsz. képviselők értekezlete egy kisebb bizottságot küldött ki, mely javaslatokat tenne arra nézve, hogy mik lennének a teendőik, Erdélyben a birtokrendezések könnyítése végett?

Reményünk van ugyan, hogy a jelenleg fennálló birtokrendezési eljárás, a fenálló törvények korlátai közt is, rövid idő alatt javíttatni fog; miután azonban a birtokrendezési kérdést oly fontosnak tekintjük, hogy a kilátásba helyezett javításoknál alig lehet megállapodni, sőt szükségesnek látjuk a birtokrendezési eljárásnak gyökeres javítását és lényeges átalakítását; miután azonban ezt a kérdést czélszerűen s az erdélyi birtokosság érdekeinek legmegfelelőbbben csak akkor lehet megoldani, ha az e tárgyban szükséges adatok rendelkezésre állnak, a mi ismét csak úgy érhető el, ha azok, kik e tárgy körül leginkább vannak érdekelve, a jelenlegi fennálló birtokrendezési eljárásnak hiányaira nézve nyilatkoznak; miután ugy a kormányt, mint magyarországi képviselőtársainkat egy helyesebb, czélszerűbb birtokrendezési eljárás megállapítására csak akkor bírhatjuk, ha a jelenlegi eljárásnak kirívó hiányait, nagy nehézségeit és czélszerűtlenségét az életből meritett példákkal is illusztráljuk:

azon kérdést intézzük Erdély földbirtokosaihoz, az erdélyi törvényhatóságok bizottmányaihoz és tisztviselőihez, a kir. törvényszékek birtokrendezési előadóihoz sat. és általában mindenkihez, kít az erdélyi birtokrendezési kérdés érdekel, sziveskedjenek az alantabb feltett kérdéseket megvitatni, megfontolni s nézeteiket és tapasztalataikat ezen kérdések körül velünk közölni.

1. Mindenekelőtt nagy köszönettel vennénk minél számosabb per kivonatokat, melyek a jelenleg fennálló birtokrendezési eljárás czélszerűtlenségét gyakorlati példákkal illusztrálják s melyekből kiténnének a jelenlegi eljárásnak legkirívóbb hiányai.

2. Szükséges-e Erdély közgazdasági érdekeit tekintve, a tagosítás megengedhetőségét az egy harmadtól feltételezni? Nem lenne-e épen a közgazdasági érdekek által indokolva a megengedhetőség fölötti jelenlegi pert egé-

szen elejteni s helyet adni a tagosításnak mindenütt, a hol az szükséges? Az erdélyi specialis viszonyoknál fogva minő esetekben lenne mégis a tagosítás megengedhetősége megtagadandó?

3. Nem lenne-e helyesebb a birtokrendezési és tagosítási eljárásnak a nagyobb részét kivenni a bíróságok hatásköréből? Minő közegekre lenne legcélszerűbben ruházható a birtokrendezési eljárás? nem lehetne-e talán a teendők nagyobb részét a politikai tisztviselőkre bízni? Minő esetekben, illetőleg a birtokrendezési és tagosítási eljárásnak minő stadiumaiban lenne mégis a bíróságok hatásköre fenntartandó?

4. Indokolva van-e, hogy a birtokrendezési költségeknek tulnyomó nagy részét továbbra is a volt földesuri osztály viselje? Nem lenne-e célszerűbb, ha ezen költségek egyformán, az élvezett előnyökhöz képest, volt földesurak és volt urbéreszek közt egyenlően oszlanának meg?

Midőn e kérdéseket nyílt discussio alá bocsátjuk: akarjuk hinni, hogy mindazok, kiket az ügy érdekel, tárogatni fognak minket tanácsaikkal és felvilágosításaikkal azon törekvéseinkben, hogy a birtokrendezés — ezen Erdélyre nézve ma oly nagy fontosságú ügy — minél előbb és minél célszerűbben megoldassék.

Az e tárgyra vonatkozó adatokat, felvilágosításokat és javaslatokat kérjük Lukács Béla képviselőtársunkhoz (Budapest, Józseftelep 4. sz.) beküldeni.

Budapest, decz. 5. 1875.

Az erdélyi orsz. képviselők értekezletének a birtokrendezési ügyben kiküldött bizottsága.

* * *

Ezen sorok elolvasásakor azt hisztük, nagyon is feltűnő, hogy e nyílt levél minden kigondolható testülethez és magánoshoz, csak azon erdélyi gazdasági egylethez nincs intézve, mely évek óta szünet nélkül mai birtokrendezési eljárásunk számtalan hiányait és hátrányait lelkiismeretes buzgalommal kimutatta. Nem mult el egyetlenben egy év sem a nélkül, hogy az egylet igazgató választmánya a földmívelési ministeriumhoz intézett évi jelentéseiben a föld szabad használatának biztosítását, a tagosítási eljárás egyszerűsítését és az idegen föld a községi csorda és nyáj által való korlátlan legeltetésének megszüntetését ne hangsúlyozta volna. Egy rövid év alatt, a közelmultban, e tárgyban nem kevesebb, mint négy indokolt és terjedelmes kérvény intéztetett részint a t. képviselőházhoz, részint a nmlgu ministertanácsához. Sajnos, hogy nevezett egyletnek fáradozásai eddig legalább oly kézzelfogható sikert nem mutathatnak fel, minőre önzetlen működése érdemes lett volna, — de még sajnosabb, hogy tudomásunk szerint a mulasztás e téren nem az egyletet, hanem azokat terheli, kik ezen fontos ügy ellátását már régóta szorgolni illetékesek lettek volna.

A nyílt levél az 1872 óta fennálló eljárás kirívóbb

hiányait illetőleg még külön adatokat kér, holott éppen nevezett egylet kivált egy év óta nagyon is tüzetesen ecsegette e gyarlóságokat. Szeliden szólva, legalább is különösnek tetszik, hogy mindazon ismertetések, melyek a sajtóban azóta napvilágot láttak, országgyűlési követeink, egyszersmint szellemi anyagi érdekeink képviselői előtt kissébb-nagyobb mértékben ismeretlenek lehetnek!

Más államok ily kérdésekben a gazdasági egyletek véleményére nagy súlyt fektetnek, sőt azokat bizonyos tekintetben közreműködni is engedik, nálunk az ilyen nagyra becsülendő egyletet, mint minő a mienk, a s. a. t. közé méltóztatnak sorolni! De isten neki, ha az erdélyi orsz. képviselők értekezletének a birtokrendezési ügyben kiküldött bizottsága az egyletet ignorálni jónak látta: a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister bizonyára rég kérhetett volna beható véleményt azon egylettől, mely ez érdemben, mondhatjuk mérvadó nézetét kifejezni első sorban van hivatva.

Egyéni meggyőződésünk szerint különben az egyletre magára alig tartozhatik, hogy őt — talán véletlenül — ignorálni sziveskedtek, nekie most is úgy, mint ennek-előtte feladata, kötelessége gazdasági érdekeinket erélyesen képviselni, sőt bizton reméljük, hogy figyelmét a birtokrendezés fontos ügye, mely e szép föld culturájával, tagjainak érdekével oly elválaszthatlanul összefügg, ezen-
tul még fokozottabb mérvben fogja igénybe venni.

Az erdélyi gazdasági egylet egy tagja.

A tordai vándorgyűlés jegyzőkönyve.

Második ülés.

Vasárnap, 1875. október hó 3-án. d. e. 10 órakor.

(Folytatás.)

A tulajdonos erre a helyre 21 faj szőlőt ültetett; u. m. Franciaországból a Bordeauxi, Burgundi, Champagnei és Savoyai világkereskedésben forgó bort adó fajokat; Németországból tramini, riesling és oportot hozatva; hazaiakból a leánykát. Célja volt kipróbálni, minő fajok alkalmasabbak az erdélyi égaljhoz és viszonyokhoz? 10 évi gyakorlat után a tapasztalati eredmény következő tétélekre vonható össze:

Gyéresen és vidékén, s általában Erdély közép-mérsékletű területein legalkalmasabbaknak mutatkoznak a fönne említett külföldi szőlőfajok közül: 1) piros bor számára a bordeauxi fajok, s itt is főleg a carbenet sauvignon, carbenet franc, és merlot, kevésbé a verdot és malbec, 2) fejr bor számára a sauvignon és semillon körülbelől egyenlő arányban elegyítve és a leányka.

Hidegebb vidékek számára: piros bornak a burgundi fajok (pinot noir és fekete klävner), Erdély legmelegebb területei számára a savoyai fajok is (persanne, douce noir) volnának alkalmazhatók.

Paget ur pinczejében izelt borok közül, az izelők izlésének leginkább megfeleltek: a csáni és szőkefalvi (kü-

küllöment) leányka, mint különösen kellemes, könnyű, nem felette zamatos asztali bor; a fejr sa u v i g n o n - s e m i l l o n, s ezeknek (riesling és muskotályok) kisajtott tenkelyein 1—2 napig tartott közönséges erdélyi vegyes bora: a háznál telekbeli-nek nevezik; végre a leányka és som elegyítése, a széles körben ismeretes rieslinget nem is említve. Paget ur carbenetje igen kellemes italu zamatos, szép setét színű piros bor.

Erdélyben a piros bor természetnek uttörőjét kétség kívül Paget János urban találjuk fel; ugyszintén a sa u v i g n o n - s e m i l l o n t is ő honosította meg először nálunk.

Ugy hisszük, hogy csak az igazságnak teszünk eleget, ha Paget urat, mint kiváló gyakorlati gazdát a közönség és t. vándorgyűlés köszönetére és kiváló méltánylására érdeemesnek nyilatkoztatjuk.

Vándorgyűlés a jelentést helyeslő tudomásul veszi.

XII. Elnök a jegyzőkönyv V. pontja alatt hozott határozat értelmében, felszólítja a gyümölcs- és szőlőbíráló bizottságot, hogy a szőlészeti pályamunkákat illető véleményét előterjeszteni sziveskedjék.

Előadó: Wolff Gyula.

Tisztelt vándorgyűlés! A karikás művelés tárgyában újabban beérkezett dolgozatok jutalomra a bíráló bizottság többsége által nem érdemesítettven: méltóztatott a tiszteit vándorgyűlés szőlészeti bizottságunkat megbizni, hogy egy a beérkezett pályaműveket, mint a bíráló tagok egyes bírálatait tanulmányunk tárgyává tevén, adjon véleményt arról: mi volna legezelszerűbb módja, hogy a gazda közönségtől oly sovárogra várt kérdés megoldásra juthasson. — Ezen megbízatásunk következtében tiszteletteljes véleményünket abban központosítottuk, miszerint:

1. Mindenik pályaműnek megvannak a maga gyöngye oldalai, a melyek részint javításra, részint kiegészítésre várnak.

2. Noha mindenik pályamű ellen lehetnek és vannak kifogások, mindazon által véleményünk szerint a két pályaműben in concreto véve mindazon anyag, mely a kérdés helyes megoldására megkívánatik — feltalálható s melyet gyakorlott kéz igen könnyen feldolgozhatna egy teljes egészszé.

Miután azonban mindkét mű szerzőiknek jogos tulajdona, bizottság nem látja más módját ezen ügy elintézésének, mint, vagy azt, hogy szerzőik felkéressenek, miszerint műveiket az erdélyi gazdasági egylet választmányának szabad rendelkezése alá bocsássák, vagy ha abba bele nem egyeznének, azt, hogy a kérdés harmadszor is pályázatra bocsátassék, remélve azt, hogy bővebb megfontolás után egyik vagy másik pályázó a lehetőségig kifogástalan megoldásra fogja azt vezetni.

Vándorgyűlés a jelentésben foglaltakat magáévá tévén, az ügyet ez értelemben való elintézés végett az erdélyi gazdasági egylet-hez teszi át.

XIII. Elnök a napirend folytán a harmadik értekezőt hívja fel.

Dr. Wolff Gyula:

A közép-marosi borvidék első kerületének borászati ipara.

Bármely tudománynak tökéletességével és kiterjedtségével szorosan összefügg egyes ágainak külön művelése, ezek mindenikére pedig akkora figyelem fordítandó, hogy ez által lehetővé tétessék a valódi haladás. A földművelés — a természet pontos ismeretére támaszkodva — ennek szükségességét már elismerte és mind inkább és inkább válnak ki egyes szakosztályok beható tanulmányozásra.

A művelés különmemű ágaiból körülbelül egyik sem alkalmasabb a szak-tanulmányra a szőlőnél, s nemcsak egyedül a kezelés és művelés, hanem kiválóan a termény további feldolgozása céljából. Ennek érdekében már évek előtt alakultak szőlészeti vagy borászati szaktársulatok; már olyan gyűlések is tartattak, hol kizárólag csak a szőlőművelésről és pinczekezelésről beszélgettek; sőt legújabb időben halottunk borászati iskolák megalapításáról, s nem sokára talán láthatunk is külön e célra beállított vegytani kísérleti állomásokat, melyek csakis egyedül a szőlőtökével és annak terményével foglalkozandnak.

Ha a mezőgazdaszatnak egy ága ily nagy érdekeltséget fejleszteni képes, hogy — úgy szólva — önálló tudománynya felküzdötte magát, akkor be kell látnunk annak szükségességét is, hogy az újabb buvárlatok és tapasztalatok ezután ne veszzenek el a mezőgazdaság széles birodalmában mint mellékdolgok, hanem megfelelő méltánylásban részesíttessenek.

Mindazon kevesek közös munkássága is, kik előszere-ttel áldoznak — például — a szőlőművelés tanulmányának, már ezen kis körben is elviselhetőbbé teendi a jelen helyzet sujtó terheit, míg nagyobb mérvben folytatva, szellemi életünk friss szellőivel kitisztítandjuk láthatárunk nyomasztó komor ködét.

E borászati és szőlészeti vándor körutat hatalmas eszköznek tartjuk egy a szellemi, mint anyagi munkásság fejlesztésére. Azt senki sem fogja föltenni, hogy professori fontoskodással mindenütt tanítani vagy vezéri szerepet játszani hivatásunk lett volna, sőt ellenkezőleg: e szerény kis tordai gazd. egylet kebeléből a végett küldettünk ki, hogy lássunk, halljunk és azután — — — ne hallgassunk! A jót és czélszerűt terjesszük itthon is, a hibást és tévest pedig itthon ne tőrjünk s másutt ne resteljünk megbírálni. Előre bocsátjuk, hogy megjegyzéseink csakis egyéni nézetünk nyilvánulásai s nem csallhatatlan jó tanácsok vagy csodatevő receptek.

Sokan azt tartják, hogy Erdélynek valódi borvidéke Tordánál kezdődik s innen ágazik szét keletnek és délnek az Aranyos és Maros folyók menetét követve; valóban ez állítás nem egészen alaptalan, mert ha végig tekintünk az Aranyos balpartjának meredek martjain nagy hővvel fölka-rolt szőlők hosszú során, szemünk gyönyörködik az üde zöld-

ségen, szívünk pedig örömmel telik el, hogy bármily eshetőségek közt is lesz kihez ragaszkodnunk, drága földünk hálás göröngyéhez, mely jó akaratunk és izzadságunkért meg fog jutalmazni érdemünk szerint.

Tordától Hadrévig csaknem szakadatlan sorban változnak az újabban beállított szőlőtelepek, legtekintélyesebb arcot ölt Egerbegy és Gerend közt gr. Teleki Gusztávnak ez idén rigolozott és beültetett 16 holdnyi táblája, érdekes példa arra, hogy miként lehet és kell egy év alatt ily jelentékeny területet beállítani. Miután e vidék hegységeinek termőképességét ismerjük, nem tartózkodunk kimondani, s egyuttal a buzgó tulajdonost figyelmeztetni, hogy: „a természet csak bizonyos határokig meghódítható.“ Az Aranyos folyó balfelőlí martjain ugyanis fölfedezheti a figyelmes szemlélő, hogy azon fehér palaréteg, mely a hegy $\frac{3}{4}$ -ének magasságában egész le Hadrévig vonul, azon természetszabta határ, melyen felül a szőlőnek haszonnali termelése megszűnt; vannak ugyan Erdélynek vidékei, hol a szőlő régiója épen ezen vonal magasságán kezdődik, de a másnemű fekvés, talaj, erdők és szűkebb völgyek könnyen nyujtanak magyarázatot.

A lónai hegyekben szintén nagy darabot láttunk frissen megkésztve, mely Papp Gyula birtokos iudustriája.

Körutunk tulajdonképpeni kapuja Hadrév; mindjárt a helység felett emelkedik egy lankás dombon Miksa Elek és Szilvássy uraknak már évek óta fennálló táblája, jó karban tartott tőkái meglehetősen termést mutatnak, a fajok itt is úgy, mint tovább a Kecze helység fölötti gyönyörű darabban oportó, rajnai, wälsch riesling és tramin, ez utóbbi különösen megragadó gazdag terméssel és tüde növéssel teljesen otthon látszik érezni magát. Szabad legyen ezuttal ismét kardot emelnünk a tramin mellett, máskor is tettük ezt, hogy leküzdhezzük a méltatlan elöitéleteket, mellyel — néhol — e szép és jó szőlőfaj iránt viseltetnek. Itt ismét egy buzditó példa a tramin termékenysége mellett, csak hogy mindenesetre nagyon tekintetbe veendő a neki szánt fekvés és talaj és a gyakori trágyázás! A mi a riesling és tramin borok közti különbséget illeti, igen találóan jellemzé valaki midőn azt mondá: a riesling olyan mint egy szőke haju, — kék szemű, nyulánk természetű, a 18-ik tavasz kellemeivel felruházott szép leány; a tramin pedig hasonló a hegedühez, mely annál értékesebb, mennél több évtizeden át sirt . . . és sohajtozott!

A fönnemlitett szőlők mintegy 40 cat. holdnyi területet foglalnak el, fekvésük elsőrendű, s úgy a fajok megválasztása, mind a munka tekintetéből elismerésre méltó gondozásban részesülnek s mint tudjuk jól is fizetnek.

Mindezen előnyökkel ijesztő ellentétben áll a hadrévi pinczék roszasága és czélszerűtlensége; bormüvelésre és kezelésre egyáltalában nem alkalmasak, miután a talaj vizegyössége miatt mélyre nem áshatók, így pedig a hogy vannak, igen melegek. A gyümölcsészet — mint ez idén mindennütt — hálátlanul viselte magát, a szép gyümölcsös válogatott fái kedvezőbb években megérdemelnék a tanulmányozást.

Maros-Ludason eddigelé szőlőt nem műveltek, de most néhány tevékeny ember szép buzgalommal működik e téren is, Hantz Pál és Keresztes Áron urak nagyobb mérvű ültetvényei valóban meglepő szakértelemről és erős akaratról tanuskodnak. A mezőségnek benyuló völgyben bir még gr. Andrassy Gyula válogatott fajtáblákkal, a borok anyaga kitűnő, kezelése nem kielégítő! A gyümölcsstenyészés Ludason is örvendetesen gyarapodik.

Innen a Maroson átsapva Bükkös és Ozd felé irányoztuk a vitorlát s a jó Isten segedelméből felfordulás nélkül döcögöttünk Bükkösre. Az ut jobb és balfelén bámulatos kifejllettségű kukoriczák emlékeztettek e szép növény tengeren tuli hazájára, valóban annyi áldás egyszerre majdnem igen sok!

Br. Kemény Endre — mint Bükkösnek ifju gazdája — teljesen nem irigyelendő fáradsággal igyekszik ezen — évtizedek óta — romba dölt gazdaságot épületekkel és más hozzávalókkal beruházni s ha tekintjük a pár évet, mit erre fordított, csak elismeréssel említhetjük, hogy ily elforgácsolt erők közepette mégis kedvet és módot talál — körülbelül — 20 holdnyi szőlőt gondozni és ujra ültetni. Idei termése szép s elég dus, s ha a vidékünket már megtisztelt fagy megkimélendi látogatásától, még jó bora is lehet. Pinczéje tiszta, jól kezelt borai megfelelnek e völgy jó nevének s különösen rieslingje ritkítja páráját finom zamatjával és bouquetjával.

E völgyben fekszik Erdélynek egyik legrégebbi hiru borteremő hegye — Ozd, jelenleg b. Radák Ádám tulajdona. A felséges park tetejében pompázó kastélyból ritka látványt nyujtanak a szemben fekvő hegy meredek oldalain viritó, termés alatt görnyedező szőlők. Az egész óriási hegyoldal el van látva helyesen lejtmezéztett vízvezető úttal, a mi — közbe legyen mondva — sok más helyt hiányzik!

A szőlő művelése itt úgy, mint Bükkösön — kereken szólva — nekünk nem tetszik, még pedig tulságos bokrosságáért; a karók körül seprő-szerűleg van oda szoritva a sok hajtás, s különös kedvező év legyen az, mely ily erdő közt az ideihez hasonló termést megérlelni képes legyen.

Azért nem tartjuk időelőttinek abbéli ajánlatunkat, hogy az erd. orsz. gazdasági egyesület jövő évre vonja be ezen környéket a vándortanár működésébe, mert értelmes magyar ajku népe mindkét helységnek bizonyára hajlandó lesz követni a jó tanácsot és oktatást.

A népről emlékezve, fájdalommal tapasztaltuk, hogy e jóra való nép rémitő szegény és folytonosan szegényedik! okait fürkészve, még nagyobb levertséggel hallottuk, hogy a pálinkaivás ezen tönkrejutásnak fő tényezője, s valóban a falu legtisztességesebb háza — a korcsma!

Az ozdi urasági szőlő áll $5\frac{1}{2}$ hold rieslingből, 4 hold somból és 18 hold vegyes hazaiból.

A pinczék tartalma jobb lehetne, ha szakértő kezelésben részesülnének.

Utunkat Kocsárd szőlőhegyei alatt folytattuk, kegyeletes megemlékezéssel állottunk meg néhai Fosztó Ferencz szőlője előtt; — sokat reméltünk látni, de a régi dicsőség-

nek csak árnyékát fődözhattük fel, pedig ily nemes szőlőfajokkal beültetett domb több utánjárását, — és a megboldogultnak emléke több tiszteletet érdemelne!

Nem sokkal többet, sőt jóval szomorítóbbat mondhatunk a Földvár felett elvonuló páratlan szép fekvésű szőlőültetvényekről, mely b. Löwenthalné és gr. Klebelsbergné tulajdona; — itt valóban csak romokat szemléltünk s bort kedvelő szívünk bánatosan fordítá tekintetünket egy szebb haza felé, mely nem messze távolban Mara Károly birtokát képezi. Megkönnyebbült lélekkel szemléltük az átértett gazdálkodás kedvező eredményeit, — muskotállyal vegyes riesling és tramin táblái haszonnal és ügyesen művelvék.

A közel Veresmart egyik nevezetessége egy 6 holdnyi „höngler“ vagyis „budai mézédés“-sel beültetett telep. Termése pazar, csak hogy nagyon rothad, a mi valóban nem csoda, ha elképzeljük, hogy a szőlőtők csak másfél, — a sorok 2 lábnyira ültetvék. A barátságos gazda szivességéből a bort is kóstoltuk s igazat adunk Görög Demeternek, ki 1819-ben — Bécsben nyomtatott szőlészeti művében azt mondja, hogy „a höngler bornak is jó“!

(Vége köv.)

EGYVELEG.

* Az erdélyi gazdasági egylet, december 11-én rendkívüli közgyűlést tartott. Alig 20 tag gyűlt össze, a városház gyűléstermébe. Egyetlen tárgy volt: néhai gróf Bethlen László által az egyletnek hagyományozott nagy buni jószág eladási ügye. — A végrendelező felszeretlenül és 40,000 oszt. ért. forint teherrel hagyta ezt a jószágot, melyet az egylet biztosai ápril 12-én vehettek rendelkezésük alá, a tulajdonos halála után hat héttel. A birtok jó helyen fekszik és igen szép, például 760 holdnyi erdejében nagyon mérsékelten számítva 18 ezer öl fát bir. A folyó évi gazdasági viszonyok igen kedvezőtlenek voltak; sáskák és esőzés kivált a rozs és sarju termést, a szeptember 25-iki fagy a 10 holdnyi szőlőbe vetett szép reménységet tette tönkre. — A közgyűlés az eladást elvben elhatározta s megköszönvén az eddigi intéző bizottság (gr. Mikó Imre, báró Bánffy Dániel, Szabó József, Filep István s titkár Gamauf Vilmos) fáradozását, megbizta őket a további teendőikkel, hogy alkalmas időben, méltányos árért, az erdélyi gazdasági egylet nagy buni jószágát eladhatják, — az eladási ár végleges megerősítését a közgyűlés annak idejére magának tartván fenn. — Megjegyezzük, hogy a buni jószág törvényszéki becsértéke 118,700 oszt. ért. frt és kivált igen becses épületek fekszenek rajta. (Kelet.)

* Borbírálat a Köztelken (Budapest). Az országos magyar gazdasági egyesület Köztelkén november 20-ig kiállított borok felett a szakosztály által felkért bizottság a bírálatot folyó hó 1-én délután 4 órakor megkezdette, s naponként ugyanazon órában folytatta Havas József elnökléte és Mórocz István jegyzősége mellett. Először is a fehér borok vétetek bírálat alá, asztali és csemege borokra osztályoztattak, s minthogy a bornak reális értéke akónként és palackonként is

birálatik, megintén a kivitelképessége s palackérettége is, és mindez jegyzőkönyvbe vétetik: a jury működése becses anyagot szolgáltat jövőre boraink tanulmányozására és a kiállítás nem fog nyom nélkül maradni a hazai szőlészet, borászat és pezsgőgyártás terén. Az üvegek papirosba burkolva hozatnak a bíráló bizottsági tagok elé, semleges egyén huzza ki a dugaszt még a palackból is, így tehát a bíráló tagok sohasem tudják, hogy ki nek borát bírálják, s nagyon érdekes hallani, hogy sokszor a bornak tulajdonosa miképen bírálja saját borát, s teszi rá megjegyzéseit: az árt, kivitelképességet és palackérettéget illetőleg. Eddig már nagy része a kiállított boroknak megbírálatott, és ár, palackérettég és kivitelképesség szerint osztályoztatott. (G. L.)

* Halálozás. Harczói Gálfalvi Imre, Erdély egykori alkotmányos itélőmestere, az unitaria egyház-község főgondnoka, az erdélyi gazdasági egylet alapító tagja folyó december hó 10-én munkás élete 75-ik évében elhunyt. Békeporaira!

* „A méter és régi mértékek könnyen érthető átszámítása“, szerkesztette s hitelesítve kiadta Bányay Literári Károly Kolozsvártt, ára 20 kr. E kis füzetkét melyhez az új mértékek ábrái is csatoltattak, kivált egyszerű és gyakorlati átszámítási kulcsa teszi ajánlatossá.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

ERDÉLYI PEZSGŐ

a legjobb francia rendszer szerint
gyártva:

Fehér és rózsaszín pezsgő pal.-ját 1 ft 50—1 ft 80 kron
Kitünő riesling pezsgő „ 2 ft —2 ft 30 kron
(29) ajánl. (4—6)

Mehrer és társa pezsgőgyára.
Kolozsvártt, báró Radák-ház.

Eladóknak nagyobb megrendeléseknél megfelelő árkedvezménnyel szolgálunk.

Gazdatisztul

ajánlkozik egy 28 éves fiatal ember, ki a kolos-monostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel látogatta s külföldön is gazdasági tanulmányai bővítette, 1870 óta pedig erdélyi nagyobb birtoktesteken, mint gazdatiszt működött.

Beszél magyarul, oláhu és németül.

Bővebb felvilágosítással szivességéből a szerkesztőség szolgál. (30) (3—3)

Jelzálogkölcsonöket

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól a legmagasabb összegig 5¼ és 6% kamat mellett törlesztésre. 2000 frton felüli kölcsönöket rövidebb idő alatt és 5000 frton felülieket még előnyösebb módzatok mellett gyorsan eszközöi a hatóságilag engedélyezett általános

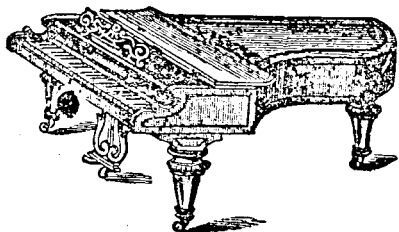
(3) (25—26) „Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvártt, belmonostorutca, 19. sz.
(Értekezhetni posta útján vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.)

Legjobb és legolcsóbb forrás

ZONGORÁK ÉS HARMONIUMOK

beszerzésére.

használt zongorák megcserélésére,
valamint mindennemű húros hangszerek, azok alkatrészeinek és mindenféle húroknak vásárlására.Zongora-kölesönzési
raktár.Zongora-iaivási
műhely.**TRISKA FERENCZ**

KOLOZSVÁRT,

A távirdai hivattal szemben.Kivánatra legújabb, 1875-re szóló árjegyzékemmel
bérmentve szolgálók. Üzletemben a lehető legnagyobb
olcsóság a legszigorubb lelkiismeretességgel párosul.Zongora hangolás bármily távol vidéken is olcsón
elvégeztetik. (2) (25—26)

(51—53)

(1)

Bükkönyt, borsót, lencsét,
paszulyt, len- és kendermagot
megvásárol**TAUFFER FERENCZ**

Kolozsvártt.

Ajánlatok és minták bérmentve
kéretnek.**Piaczi árak.**

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	rozs	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
ára krajczárookban										
Kolozsvár	decz. 16	190	150	110	70—80	70	150	50	—	25
Nagy-Várad	decz. 29	380—480	320—370	280—320	120—160	260—300	300	140	1500	24
Maros-Vásárhely	decz. 9	18	216	216	118	—	180	30	1300	18
Károly-Fehérvár	nov. 29	340	260	215	155	—	116	70	900	16
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	decz. 31	388—455	361	290—312	135—141	318	—	—	—	18
Besztercze	nov. 30	400	240	200	120	—	250	100	780	10
Nagy-Enyed	decz. 9	225	225	180	185	—	200	30	900	18
Szamosujvár	nov. 30	300	230	200	140	—	160	50	1400	15
Déas	nov. 30	400	360	210	130	—	300	70	800	16
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 76 frt 39 kr. — Ezüst árkelet 103.45

Az „Erdélyi Gazda” hirdetési díjszabályzata.

	1—1		1—3		1—6		1—12		1—24		1—52	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
16/16 lap	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
9/16 „	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
4/16 „	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2/16 „	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16 „	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Nagyobb hirdetéseknel külön kedvezmények.

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni: mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala és a Gámán János örökösai nyomdájának központi irodája (1616 gr. Gyulai-ház) Mellékletek százanként 1 o. é. forintba számítatnak.

TARTALOM:Pályázati hirdetés. — Idei szőlőgazdaságunk. —
Néhány öszinte szó. — A tordai vándorgyűlés
jegyzőkönyve. — Egyveleg. — Hirdetések. —
Piacz árak.